

Draginja Ramadanski

IZLAZ ZA ONAMO

Intervju sa Marijom Ignjatovom

Vaša knjiga „Na ćirilici“ suprotstavlja se razornim stihijama, služeći se harmonijom forme. Izlazi da je za Vas kategorija lepog jedini prozor na egzistencijalnoj tamnici? Ispevali ste rečitu i neumoljivu pesničku korekciju bajkovite formule „Živeli jednom, cvileli jednom“...

Ako kategorija lepog za mene i jeste prozorčić na egzistencijalnoj tamnici, ipak nije jedini... U svakom slučaju to „lepo“ ne potpisuje moja malenkost. To „lepo“ stvorili su drugi. Volim ga i hranim se njime, pa opet smatram da se istinski izlaz nalazi još dalje, dalje od stihova. Tako da ste me s pravom označili rečju „neumoljiva“. Obično su kritičari neumoljivi, zar ne? A ovde je obrnuto.

Srela sam u Vašoj knjizi pesničku sintagmu „crнке s ruskom dušom“. A postoje i „plavo-oke Andalužanke“. Signali „mešovitog braka“, nepobitno lepog narušavanja prihvaćenih normi?

Brineta s ruskom dušom – to sam ja i celo pokolenje mešanaca, potomstvo mičurinske države, dok su plavo-oke Andalužanke, naprotiv, predstavnice španske aristokratije, netaknute od arapskog zavojevača. Ni jedne ni druge ne uzimam za ozbiljno.

U knjizi pevate o nepobitno ženskoj strasti, „zaglušenoj sopstvenim ehom“. Postoji li muškarac koji će se rado tražiti u stihovima, što odišu ako ne naukom ono „snom o prevari“?

Da, tom realnom muškarcu je bolje da ne čita ove stihove. Srećom, on baš ne razume ruski jezik. A onoga koji razume iskreno mi je žao.

Prva celina knjige naslovljena je sa „Bekstvo“, uz znake navoda. Nisu li ti navodnici zreli i jedini komentar davnoga beščinstva?

„Bekstvo“ – to je naslov moje prve knjige. Bekstvo iz Rusije odista je više beščinstvo nego čin. I bez ikakvih navodnika. A drugi deo knjige, naslovljen sa „Na ćirilici“ predstavlja istorijat jednog novog izgreda, sada već na nivou lične istorije. Radi se o jednako teškom slučaju.

U lirskom tkanju ove knjige postoji ne jedna vernost, ne jedna ljubav. I ni jedno izdajstvo. Koja je cena takvog samopregora?

Da, stalno se batrgam između želje da budem verna i bremena nepripadanja samo(j) sebi. Kao nekakva magična formula služe mi Mandeljštamovi stihovi:

Zar mi, svukud zaošijani,
Što se sa smrću družimo,
Nad lepom odanošću
I vernošću zar tužimo?

Doduše, i sam Osip Emiljevič je padao, iz galopa, sa konjića-grbonjića svoje vernosti, pred čuvenom „umetnicom potuljenog oka“...

Ruski jogin na rubu Evrope. To je Vaše samoodređenje?

Da. Ali da se vratimo onom prozorčetu. U Rusiji sam išla da slušam izvanrednog čoveka – Jevgenija Ljvoviča Šifersa. Eto, on je bio, i još uvek jeste, čak i nakon smrti, jedini putokaz – „izlaz za onamo“. Sam Šifers, jogin i mističar, ne predstavlja taj izlaz, uostalom njega je nemoguće podražavati; radi se o pukom svedočanstvu da takav izlaz postoji, a to ne dozvoljava da bilo koju (drugu) harmoniju smatramo konačnom.

Ko je Vaš idealni a ko realni čitalac?

Idealni čitalac je onaj ko realno čita, ko se udubljuje, pa čak i prevodi, kao Vi, na primer. A realno za mene zna neveliki broj ljudi, od kojih su polovina – moji prijatelji. Druga polovina su prijatelji Andreja Černova, meni dragog pesnika i književnog teoretičara.

A šta Vama daje čitanje? Koje autore iznova čitate?

Čitam asketsku književnost, hrišćansku i joginsku. Više iznova listam stare nego što čitam nove romane: Dostojevski, Platonov. Volim memoarsku književnost: sećanja na Kafku više od samog Kafke. Kasno sam otkrila za sebe Georgija Ivanova, eto njega čitam, a one što volim od mladih dana, Mandeljštama i Pasternaka, čitam u sebi, i bez knjiga. Svakog dana, u svojstvu narkotika, tu je nekoliko strofa iz „Jevgenija Onjegina“. Imam dobro mišljenje o Peljevinu. Trudim se da pročitam sve novo iz pera Marije Stepanove i Olesje Nikolajeve. I neutešno patim za rano preminulim Denisom Novikovom.

A ko je uticao na Vas? Sa kojim imenima Vas povezuje kritika? Imate li poverenja u instituciju kritike?

Mislim da su na mene više uticale ličnosti kao Gurdžijev i Kastaneda, nego pesnici. I u poeziji su mi bliski stihovi koje su napisali prozaisti – Nabokov, Bunjin, ubrojmo i Hodaseviča u to društvo. Veoma volim Brodskog 70-ih godina, ali nikada nisam imala želju da ga podražavam. Rado bih, međutim, „nalikovala“ Foberu ili Platonovu. Analize mojih stihova, uz časne izuzetke, pokazuju da nisam imala ozbiljnih čitalaca. Kome ukazati poverenje?

Senta – Adrall, januar 2006